

Trender och prognoser om utbildning och arbetsmarknad

2002

UF0515

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Utbildning och arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Befolkningens utbildning

A.3 Statistikprodukten ingår inte i Sveriges officiella statistik

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: SCB/Prognosinstitutet

Adress: Box 24 300, 115 81 STOCKHOLM

Kontaktpersoner: Allan Nordin, Ingrid Bergström-Levander, Hans Eriksson, Catarina Annetorp Hörnsten

Telefon: 08-506 948 21, 506 948 25, 506 941 03 respektive 506 948 23.

Telefax: 08-506 948 12

E-post: allan.nordin@scb.se , ingrid.bergleva@scb.se , hans.eriksson@scb.se , catarina.annetorphornsten@scb.se

A.5 Producent

Se Ansvarig.

A.6 Uppgiftsskyldighet

Ej relevant.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Ej relevant för Trender och prognoser. Enbart aggregerade data används som underlag för prognoserna.

A.8 Gallringsföreskrifter

Ej relevant.

A.9 EU-reglering

Finns ej.

A.10 Syfte och historik

Syftet är att studera strömmarna genom utbildningssystemet och ut på arbetsmarknaden och utbildningskravens förändringar på olika delar av arbetsmarknaden samt att beräkna framtida tillgång och efterfrågan på arbetskraft med fördelning på olika kategorier av utbildade. Analyser och prognoser av detta slag har gjorts av SCB sedan 1970-talets början. De första heltäckande beräkningarna gjordes som underlag för 1968 års utbildningsutredning, U68.

A.11 Statistikanvändning

Utbildningsplanerare på olika nivåer av utbildningssystemet, studie- och yrkesvägledare, utredare, forskare och andra som arbetar med information om och analys av utbildning och arbetsmarknad.

A.12 Uppläggning och genomförande

Beräkningar av den framtida tillgången och efterfrågan på arbetskraft med fördelning på olika utbildningskategorier görs av två slag, dels långsiktiga (15-20 år) beräkningar av den totala tillgången respektive efterfrågan, s.k. stockberäkningar, dels beräkningar på medellång sikt (5-10 år) av tillskott och rekryteringsbehov av arbetskraft, s.k. flödesberäkningar. Underlaget för beräkningarna är i stort sett detsamma, skillnaderna består i prognosperiodens längd och i sättet att presentera resultaten, som ”stockar” respektive ”flöden”.

*Det är de långsiktiga s.k. stockberäkningarna som avses i denna statistikbeskrivning och som publiceras i den intermittenta skriften *Trender och prognoser*.*

Underlaget för **tillgångsberäkningarna** är främst SCB:s register över befolkningens utbildning (Ureg) och den löpande statistiken om nybörjare och examinerade i olika former av utbildning samt SCB:s befolkningsprognoser. I framtidsbedömningarna inlemmas planerade förändringar inom utbildningssystemet.

Underlaget för **efterfrågeberäkningarna** är främst SCB:s registerbaserade sysselsättningsstatistik (RAMS) och sambearbetningar av sysselsättningsregistret med registret över befolkningens utbildning (Ureg), samt de statliga långtidsutredningarnas (LU) bedömningar av sysselsättningsutvecklingen i olika näringsgrenar och offentliga verksamheter.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En översyn av beräkningsmodeller och antaganden görs inför varje prognosomgång.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

De underlag som prognoserna bygger på är totalundersökningar, såsom den registerbaserade sysselsättningsstatistiken (RAMS) och registret över befolkningens utbildning (Ureg).

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Total tillgång och total efterfrågan på arbetskraft med fördelning på utbildningskategorier på 10-20 års sikt.

1.1.1 Objekt och population

Sveriges befolkning.

1.1.2 Variabler

Tillgången på utbildade fördelas på kön, ålder och typ av utbildning. Efterfrågan på utbildade fördelas på näringsgrenar och typ av utbildning.

1.1.3 Statistiska mått

Antal.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Kön, ålder, näringsgrenar/sektorer.

1.1.5 Referenstider

Prognosen har statistiken för senast kända år som utgångspunkt och sträcker sig 10-20 år framåt i tiden.

1.2 Fullständighet

Prognoserna bygger på totalräknad statistik över befolkningens utbildning respektive sysselsättning. Prognoserna över tillgång och efterfrågan på arbetskraft avser normalt hela arbetsmarknaden och alla former av reguljär utbildning (studiecirklar och personalutbildning ingår ej). I vissa fall kan prognoser göras för enskilda utbildningskategorier.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Framskrivningar behandlar framtiden och tillförlitlighetsmått i vanlig mening kan därför inte beräknas. I stället är principen att göra alternativa beräkningar och att tydligt redovisa förutsättningar och antaganden för att ge användaren möjlighet att göra egna bedömningar av osäkerheten. Jämförelser mellan tidigare prognoser och utfall ger bara begränsad ökning av säkerheten i nya prognoser.

Prognoser över examinationen i olika skolformer är någorlunda säkra så länge beräkningarna grundar sig på kända uppgifter om antalet nybörjare. På längre sikt tillkommer osäkerheten om individernas val av utbildning, som i många fall kan variera kraftigt från år till år, bl.a. beroende på arbetsmarknadsläget och framtidsutsikterna för olika utbildningsgrupper. Efterfrågan på arbetskraft är i hög grad beroende av utvecklingen av ekonomin globalt, eftersom den svenska ekonomin är starkt omvärldsberoende.

I efterfrågeprognoserna, åtminstone de riktigt långsiktiga, är tillgången på

arbetskraft en förutsättning/restriktion i beräkningarna. Med ekonometriska modeller fördelas sedan den totala sysselsättningen på ett optimalt sätt på olika näringsgrenar och verksamheter. Man förutsätter således att den totala sysselsättningsnivån beror på människors beteenden och att olika anpassningsmekanismer på arbetsmarknaden gör att vi får ”full sysselsättning”. Denna del av underlaget för prognoserna hämtas från de statliga långtidsutredningarna (LU) eller andra externa källor.

2.2 Osäkerhetskällor

I första hand antagandena om framtiden som alla är mer eller mindre osäkra. Klassificeringen av befolkningen i förvärsarbetande och ej förvärsarbetande i den registrerade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) är till betydande del modellbaserad (se produktbeskrivningen för RAMS). Registret över befolkningens utbildning (Ureg) är uppbyggt av data från en stor mängd administrativa register samt från människors egna uppgifter lämnade vid Folk- och bostadsräkningarna 1970 och 1990. I dag saknas uppgifter om en del kortare utbildningar för vilka det inte finns administrativa register om examinerade, t.ex. folkhögskolornas utbildningar.

2.2.1 Urval

Ej relevant.

2.2.2 Ramtäckning

Ej relevant.

2.2.3 Mätning

Se produktbeskrivningarna för RAMS och Ureg.

2.2.4 Svartsbortfall

Ej relevant.

2.2.5 Bearbetning

Se produktbeskrivningarna för RAMS och Ureg.

2.2.6 Modellantaganden

Se produktbeskrivningen för RAMS samt de publikationer där prognoserna presenteras (Trender och prognoser).

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått i vanlig mening kan ej beräknas. I stället kan känslighetsanalyser göras, som visar vad variationer i centrala antaganden betyder för resultatet.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

De långsiktiga stockprognoserna över tillgång och efterfrågan på arbetskraft

skall göras vart tredje år enligt SCB:s regleringsbrev.

3.2 Framställningstid

Något varierande men drygt 1 år.

3.3 Punktlighet

Det finns inga på förhand givna tidpunkter på året då prognoserna måste föreligga. Tidsplan fastställs för varje prognosomgång.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

I princip är prognoser gjorda vid olika tidpunkter jämförbara med varandra. De utbildningsgrupper som redovisas är huvudsakligen desamma från gång till gång.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Prognosansatsen är generell och olika grupper därför jämförbara.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Utbildningsprognoser görs även av exempelvis AMS och NUTEK. Olikheter i sättet att presentera resultaten samt valet av kategorier kan ibland innebära minskad jämförbarhet.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten i publikationen Trender och prognoser. Rapporten läggs också ut på hemsidan. Den första utgåvan av Trender och prognoser kom ut 1972 och den senaste, den nionde utgåvan, kom 2002.

5.2 Presentation

Beskrivande och analyserande text, diagram och tabeller.

5.3 Dokumentation

Respektive utgåva av Trender och prognoser samt interna PM.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Intresserade kan vid förfrågan få tillgång till prognosantaganden och modellbeskrivningar.

5.5 Upplysningstjänster

Ingrid Bergström-Levander (frågor om publikationen Trender och prognoser) 08-506 949 60, ingrid.bergleva@scb.se

Catarina Annetorp Hörnsten (frågor om beräkningarna av efterfrågan på arbetskraft), 08-506 941 03, catarina.annetorphornsten@scb.se

Hans Eriksson (frågor om beräkningarna av tillgången på olika utbildningskategorier), 08-506 948 25, hans.eriksson@scb.se .

Statistiska centralbyrån
Prognosinstitutet
Box 24 300
104 51 STOCKHOLM.

2004-12-09